

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Proglas KDK povodom zborovanja Društva narodov

Na današnji seji vodstva KDK sprejeta resolucija. — Neprestani zunanje politični porazi sedanjega režima, ki nima kvalifikacije, da predstavlja državo pred svetom.

Zagreb, 5. septembra. Na podlagi povšetovanj zadnjih dni je izvršni odbor K. D. K. na svoji današnji seji, ki je trajala od 11. do 13., sprejel sledečo resolucijo:

Povodom odhoda delegacije beogradske vlade pod vodstvom dr. Voje Marinkovića kot prvega delegata in zunanega ministra na zasedanje Društva narodov, ki bo otvorno v Ženevi, je izvršni odbor na svoji seji sprejel sledeči sklep:

Zastopniki hrvatskega, slovenskega in srbskega naroda, ki so v KDK združeni v skupni borbi za enakost in ravnopravnost ter za pravice seljaškega naroda, ki poleg tega predstavljajo vso Hrvatsko in ves hrvatski narod, so v svojem sklepu z dne 1. avgusta izjavili, da okrnjena Narodna skupščina v Beogradu nima pravice delati zakonov in sprejemati sklepov za celo kraljevino SHS, in so proglasili za neobvezne vse zakone in sklepe, ki bi jih ta Narodna skupščina sprejela, zlasti pa sklepe, ki nalagajo finančne obveznosti. V svojem sklepu z dne 23. avgusta, ki je bil sprejet na seji izvršnega odbora v Ljubljani, je KDK oporekla delegaciji okrnjene Narodne skupščine v Beogradu pravico zastopati na Interparlamentarni uniji v Berlinu parlament kraljevine SHS. Ta sklep je bil sprejet radi tega, ker so bili v Narodni skupščini v Beogradu, ki je izšla iz nasilnih volitev, 20. junija 1928 ustreleni predsednik in voditelj hrvatskega naroda in KDK Stjepan Radić in narodna poslanca Pavle Radić in dr. Giuro Basariček ter težko ranjena narodna poslanca dr. Ivan Pernar in Ivan Grandja, ki so se z zakonitim parlamentarnimi sredstvi borili za svobodo in ravnopravnost.

Ravnatost oporeka KDK pravico delegaciji beogradske vlade, da v Ženevi na skupščini Društva narodov, ki mu je cilj čuvanje mednarodnega mira, spoštovanje mednarodnih pogodb in čuvanje vladavine pravice in časti, govori v imenu kraljevine SHS. Ta vlada je diskvalificirana za sodelovanje s svobodnimi narodi, ker je izraz okrnjene Narodne skupščine, v kateri so bili ubiti in težko ranjeni hrvatski narodni zastopniki in iz katere so bili z revolucije izgnani narodni zastopniki KDK in v njihovi odsotnosti sprejeti važni zakoni za celo državo in prav tako tudi mednarodne pogodbe, ki nalagajo težke obveze našemu kraljevstvu, ki jih predstavlja in zastopa KDK.

Z umorom narodnih poslancev sredi Narodne skupščine je odvzeta KDK možnost legalne borbe potom parlamenta, katere se je vedno posluževala. Vlada, ki je izšla iz takega parlamenta, ki se naslanja na večino, od katere je že več članov v preiskovalnem zaporu radi umora narodnih poslancev, nima niti moralne, niti politične sposobnosti, predstavljati kraljevino SHS pred Društvom narodov. Kako tesne zveze obstajajo med vlado in temi člani njene večine, najbolj dokazuje dejstvo, da je aktiven minister neposredno pred aretacijo enega teh poslancev, ki so v preiskovalnem zaporu radi umora v Narodni skupščini, in že potem, ko ga je Narodna skupščina izročila sodišču radi tega krvavega zločina, imel z njim skupno politično shodo in bil celo gost na njegovem domu.

Država SHS je v času, ko je dosegla mednarodno priznanje s strani glavnih zaveznikov, prevzela mednarodne obveze, med katerimi je tudi ta, da bo dala popolno zaščito življenja in svobode vsem svojim državljanom brez razlike, da noben zakon, nobena uredba in noben uradni akt ne sme biti v nasprotju s to obvezjo. Kravno delo 20. junija pa je prožilo žalosten dokaz, da te zaščite življenja in svobode ni niti v Narodni skupščini, niti za same narodne poslance. Še več, vlada po tem groznem krvavem zločinu ne samo da ni razpustila Narodne skupščine, nego je nadaljevala delo v parlamentu, v katerem KDK ne more in ne sme sodelovati, ne da bi pokazala čast naroda, ki ga zastopa in izpostavlja nevarnosti novih umorov svoje poslance. S to obvezjo so bila garantirana načela, ki morajo biti sveta vsem kulturnim državam. Kršenje te obveze in gaženje teh načel je kompromitiralo ne samo položaj kraljevine SHS v Društvu narodov, marveč tudi v mednarodni zajednici sveta.

Upoštevajoč, da je bila kraljevina SHS ustvarjena s svobodnim sklepom Srbov, Hrvatov in Slovencev z oziroma bivše avstro-ogrške monarhije, da so se Srbi in Črnogorci ujedinili v enotno državo s pristankom Srbije in Črne gore, je na ta način postal akt ujedinjenja 1. decembra 1918. Načela

demokracije pa niso mogla preprečiti, da se utrdi hegemonija bivše kraljevine Srbije nad vsemi ostalimi pokrajinami. S tem je ustvarjeno v tej državi stanje neenakosti, ki je po vladni poslalsko še rade političnih in administrativnih metod, osnovanih na partizanstvu in korupciji. Kot viden znak hegemonije lahko služi tudi sestava delegacije same, ki je pod predsedstvom dr. Voje Marinkovića odšla v Ženevo. V tej delegaciji so vsi trije člani in vsi funkcionariji Srbi, dočim imajo Hrvat in Slovenci le po enega namestnika, prečanski Srbi pa sploh niso niti zastopani.

KDK smatra za svojo dolžnost, da protestira proti takemu nedostojnemu predstavljanju države pred Društvom narodov, ki škoduje njenemu moralnemu in po-

litičnemu ugledu in kreditu. Pri tej priliki naglašajo, da zunanja politika države ne more imeti uspehov in potrebne avtoritete, dokler obstoja v državi vladavina nasilja in neenakosti, dokler so v državi notranje trzavice in spori. To najbolj dokazuje najnovjši niz porazov v zunanji politiki, ki so se zlasti pojavili po krvoprelitju 20. junija odnosno po ratifikaciji nettunskih konvencij, na katere je bil v odgovor proglasen Ahmed beg Zogu za »kralja vseh Albancev«, kar znači velik poraz beogradske zunanje politike v enem najobčutljivejših vprašanj. Režim, ki je dovedel do neznosnih razmer v notranji politiki, ogroža položaj države v zunanji politiki. KDK smatra za svojo posebno dolžnost, da ugotovi to pred vsem svetom.

Kako se skušajo amputaši opravičevati

Njihov predlog za amputacijo je bil baje samo preizkušnja za Radića in KDK. — Značilen molk voditeljev hegemonističnih strank.

— Zagreb, 5. septembra. Informacije, ki so jih v ponedeljek objavile zagrebške »Novosti« o namerah in načrtih amputašev, so izzvale v političnih krogih tem večjo pozornost, ker je notranje ministrstvo dalo zapleniti vse zagrebške liste, ki so o tem poročale. Kakor vselej, pa so smeli beograjski listi mirno objaviti celotno poročilo »Novosti«.

Razumljivo je, da so razkritja »Novosti« vzbudila najrazličnejše komentarje. Značilno pa je, da se oni, ki se jih razkritja najbolj tičejo, t. j. politiki, ki so predlagali amputacijo, doslej še niso niti z besedico izjavili o tem in da niso niti skušali zanikati očitke, naperjene proti njim. Politiki raznih skupin so včeraj in danes posekali šefe vladnih strank, zlasti Ljubo Davidovića in zahtevali od njih pojasnil, koliko je resnice na razkritjih in obdolžitvah raznih prečanskih listov. Le najožje, najzanesljivejše svoje strankarske prijatelje so šefi vladnih strank poučili o pravem stanju stvari. Širšim krogom pa skušajo dokazovati, da so vse te informacije izmišljene in da gre le za manever KDK.

Z ozirom na to postopanje hegemonistov objavljajo današnje »Novosti« nove informacije, ki so jih dobile od vplivnega političnega voditelja. Ta se je izjavil o amputaciji sledeče:

»Šefi vladnih skupin so bili 7. julija, ko so predlagali amputacijo, pod vtisom dogodkov. Postopanje KDK zlasti pa Stjepana Radića, ki je odklonil mandat za sestavo vlade in ni hotel sprejeti niti Ace Stanojevića, o katerem je bilo znano, da se ni zavzemal za Vukičevićovo vlado in da ni sodeloval v Narod. skupščini, nadalje govor poslanca Predavca v Zagrebu in razpoloženje v prečanskih krogih — vse to so tolmačili kot trden sklep Kmečko-demokratske koalicije, odnosno Hrvatov, da nočejo več ostati v zajednici s Srbi. Pod vtisom tega pojmovanja so šefi vladnih strank zavzeli stališče da nima smisla, siliti Hrvate, da v takem psihološkem razpoloženju še nadalje ostanejo v skupni državi. Radić bi moral naslednjega dne odgovoriti iz Beograda v Zagreb. Zato so šefi vladnih strank o priliki večernih konzultacij na dvoru sklenili, predlagati amputacijo v času, ko je Stjepan Radić še v Beogradu, da bi se videlo, kaj Hrvatje prav za prav hočejo, in bi šele potem svetovali kralju, kako naj se sestavi nova vlada. Ko je bilo to sklenjeno in dogovorjeno, je prišel v dvor Svetozar Pribičević, da v imenu Stjepana Radića poda svoje mišljenje. Po odhodu Svetozarja Pribičevića se je ugovorilo, da Stjepan Radić odnosno KDK nista niti mislila na to, da se Hrvatska odcepi od države. Šefi vladnih strank so sprejeli to vest z velikim zadovoljstvom, zlasti pa Aca Stanojević, in takrat je padla odločitev, da se sestavi nevtralna vlada, ki bo izvedla volitve. Ta mandat je dobil general Hadžić in stvar je bila s tem rešena. Šele v zadnjem času, nekega večera, je nastopil preokret, nakar je prišlo do vlade dr. Korošca. To je iznenadilo celo nekatere izmed udeležencev one konference na dvoru, ker je bilo znano, da

so se Italijani zadovoljili z dobro voljo Beograda, da ratificira nettunsko konvencijo, in pristali na to, da se ratifikacija odgodi za poznejši čas, ko bodo razmere v notranjosti urejene. Končno je treba še naglasiti, da je prišlo do sestave Koroščeve vlade samo pod vplivom predsedstva demokratske stranke (t. j. dr. Marinkovića in Ljube Davidovića).

Novinarji so se danes obrnili na Ljubo Davidovića s prošnjo, naj jim poda kako izjavo o amputaški aferi. Davidović je to zahtevo odklonil in izjavil, da bo govoril o tem vprašanju na velikem demokratskem shodu, ki bo sklican prihodnji teden v Beogradu. Sedaj noče o tem še nič govoriti, ker hoče počakati na povratek zunanega ministra dr. Marinkovića, da se z njim dogovori in pri njem informira o zunanje politični situaciji.

Tudi ostali hegemonistični voditelji, katere so novinarji naprosili za izjavo o tem vprašanju, so bili v vidni zadregi in so previdno molčali. Med njimi je opaziti veliko vznemirjenje in dolgotrajna posvetovanja, na katerih razpravljajo o tem, kako naj sedaj v javnosti opravičijo svoje stališče. Pokazalo se je namreč, da je ta politika amputacije tudi v Srbiji izzvala veliko ogorčenje, ker vidijo v tem rušenje države s strani onih, ki bi bili poklicani, da čuvajo njeno edinstvo in delajo na popolno izenačenje in duhovno ujedinjenje.

„Edinost“ ustavljena

— Trst, 5. septembra. »Edinost« je z večerajšnjim dnem prenehala izhajati, ker je prefekt odtegnil odobrenje direktoriju lista dr. Periću »Edinost« je bila zadnje dni ponovno zaplenjena in včeraj drugi posvarjena, kar je vzel prefekt za povod za popolno ustavitev lista. To je očitno odgovor na ponižno ratifikacijo nettunskih konvencij s strani kleroradičanskega režima pod dr. Korošcem.

Krasin nadaljuje z iskanjem Amundsena

Milan, 5. sept. »Corriere« poroča s krova »Krasina«, da je ruski ledolomilec v nedeljo opoldne prispel v Kingsbay ter se včeraj odplul proti severu. Letala Čuhnovskega niso vzeli na krov, temveč so sledili ledolomilcu do prve prihodnje postojanke.

Moskva, 5. septembra. Pomožni odbor za rešitev »Italije« je prejel iz Norveške z ledolomilca »Krasina« dnevnik udeležencev ekspedicije veliko število fotografskih posnetkov in dajši film. Istočasno je prejel odbor poročila voditeljev ekspedicije; odbor bo na dragoceni material, ki ima mednarodni pomen, objavil. Fotografije posnetke »Krasina« bo razmnoževala samo »Press«-Cliche. Film, ki je bil posnet z letala Čuhnovskega, bo izdelal v teku enega meseca »Sowkino«.

Demisija celokupne bolgarske vlade

Izredno resna in težka kriza — Odločilen spopad med makedonstvujušimi in njihovimi nasprotniki. — Društvo narodov Bolgariji ne dovoli posojila, dokler ne uredi svojih notranjih razmer

— Beograd, 5. septembra. Po vestih iz Sofije je ministrski predsednik Ljapčev predal kralju demisijo celokupne vlade. Krizo vlade sta izzvala zunanji minister Burrov in predsednik Sobranja Cankov, ki sta ultimativno zahtevala, naj ministrski predsednik izvede rekonstrukcijo svojega kabineta na ta način, da izloči iz vlade sedanjega vojnega ministra Vlokov, ki je kompromitiran po svojih zvezah z makedonstvujušimi.

— Sofija, 5. septembra. Bolgarska vlada je v težki krizi, iz katere za enkrat še ni videti izhoda. Ultimativna zahteva zunanega ministra in predsednika Sobranja, da mora odstopiti vojni minister, je nalletela na odpor ne samo pri ministrskemu predsedniku Ljapčevu, marveč tudi pri kralju, ki se je izjavil odločno proti temu. Burrov in Cankov pa sta vztrajala pri svoji zahtevi in grozila z demisijo, če ministrski predsednik ne ugodí njuni zahtevi. Zunanji minister je obenem obvestil ministrskega predsednika, da tako dolgo, dokler bo Vlkov

minister, ne gre v Ženevo. To pa je za Bolgarijo tem usodnejše, ker je na dnevnem redu Društva narodov tudi vprašanje bolgarskega posojila, ki je Bolgariji nujno potrebno. Odsotnost bolgarskega zunanega ministra, notranji spori v Bolgariji in zadržanja demarša Francije in Anglije v Sofiji pa ne dajejo mnogo nade, da bi velesile posojilo odobrile. Zato so se zadnje dni vršila posvetovanja in pogajanja na vse strani. Ljapčev je končno pristal na zahtevano rekonstrukcijo vlade, toda s pogojem, da se izvrši šele pozneje. Zunanji minister pa je odklonil tudi ta kompromisni predlog. Zato se je končno ministrski predsednik odločil, da poda demisijo celokupne vlade. Kdaj bo ostavka predana, še ni znano.

— Ženeva, 5. septembra. Komisija Društva narodov, ki je razpravljala o bolgarskem posojilu, je sklenila, da Bolgariji tako dolgo ne odobri posojila, dokler ne zadosti demarši Francije in Anglije, ne razpusti makedonskega revolucionarnega odbora in ne dā zadostnih garancij za mir na Balkanu.

Potrjen zapor obeh Račićevih sokrivcev

— Beograd, 5. septembra. Prvostopno sodišče v Beogradu je danes potrdilo preiskovalni zapor, ki ga je odredil preiskovalni sodnik nad demokratskim poslancom Dragutinom Jovanovićem-Luno ter odklonilo priziv njegovih zagovornikov. Glede Tome Popovića odločitev še ni padla. Ker pa so obdolženi proti njemu še mnogo težje, ni dvoma, da bo potrjen tudi njegov preiskovalni zapor. V hegemonističnih krogih je izzvala ta vest veliko razburjenje. Do zadnjega so upali, da sodišče preiskovalnega zapora ne bo potrdilo. Z gotovih strani se je baje celo skušalo vplivati na sodnike, vendar pa brez uspeha. Vladni krogi izjavljajo, da o nameri preiskovalnega sodnika niso bili obveščeni in da jih je aretacija obeh poslancev prav tako presenetila kakor vso ostalo beograjsko javnost.

Jugoslavija še ni priznala albanskega kralja

— Beograd, 5. septembra. Naš tiranski poslanik Mihajlović je danes ponovno posetil zastopnika zunanega ministra dr. Šimenkovića ter imel z njim dolgotrajno konferenco. Kakor se zahtuje v poučenih krogih, se poslanik Mihajlović ne vrne več na svoje mesto v Tirano. Vlada zastopa mnenje, da je bil akreditiran samo pri predsedniku albanske republike. Kar pa sedaj ni več niti republike, niti predsednika, a pri novem albanskem kralju, ki ga vlada še ni priznala, ni akreditiran, smatrajo v vladnih krogih, da smo za enkrat brez diplomatskih odnosov z Albanijo. Provizorno vodi posle naš odpravnik poslov v Tirani, ki pa se prav tako omejuje le na varstvo naših interesov in na najnujnejše zadeve. O ponovnem akreditiranju našega poslanika v Tirai bo vlada sklepala šele po povratku zunanega ministra iz Ženeve. Akreditiranje bi pomenilo obenem priznanje kraljevine in kralja v Albaniji, čemur pa se hoče naša vlada izogniti, dokler zapadne velesile ne zavzamejo svojega definitivnega stališča.

Albanska veličanstva

— Rim, 5. septembra. Italijansko časopisje se obširno bavi s spremembo režima v Albaniji. Po novi reformi je kralj najvišji glavni državni. Zogou I. je vrhovni poveljnik vseh čet na kognu in na morju in v zraku. Albanski kralj ne odgovarja nikomur, temveč nosi vso odgovornost ministrski svet. Kralj imenuje ministrskega predsednika. Kralj nosi naziv »veličanstvo«, prestolonaslednik pa naziv albanskega princa. Kraljeva mati je »visokost«, kraljica pa »veličanstvo«. Brati in sinovi so principi, sestre in hčere pa princeze; vsem gre titulatura »visokost«.

Sklicanje prvega skupščinskega odbora

Beograd, 5. septembra. Za dne 12. t. m. je sklicana seja skupščinskega odbora za dalmatinski agrarni zakon. To je prvi odbor, ki se bo sestel med parlamentarnimi počinicami. Zdi pa se, da hoče vlada s tem le demonstrirati svojo voljo, da nadahuje s sedanjo Narodno skupščino ter da tako na zmag pokaže, da je vlada trdna...

Nevarna epidemija na grški ladji

— Bukarešta, 5. septembra. Kakor poročajo iz Braile, so na grškem parniku »Dece« oboleli štirje mornarji na tropični mrzlici, ki je znana kot nevarna kužna bolezen. Bolnike so prepeležali v bolnico, parnik pa zasedrali sredi Dunava. Prebivalstva v mestu se je polastila skrb, da bi se epidemija ne razširila tudi po Rumuniji.

Česa je obtožen Rossi

— Rim, 5. septembra. Bivši tiskovni šef ministrskega predsednika Cesare Rossi, ki je bil kakor znano pred nekaj dnevi aretiran v Campionu, se bo moral zagovarjati pred izrednim tribunalom radi razširjenja napačnih vesti, ki so škodovala kreditu in prestižu Italije. Za take prestopke je določena ječa od 5 do 15 let.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize. Amsterdam 0—22.8175, Berlin 13.5525 — 13.5825 (13.5675), Bruselj 0—7.9127, Budimpešta 9.905 — 9.935 (9.92), Curih 1094.1 — 1091.1—1097.1 (1095.6), Dunaj 8.0052 — 8.0352 (8.0202), London 0—276.16, Newyork 56.805 — 57.005 (56.905), Pariz 221.27 — 223.27 (222.27), Praga 168.27 — 169.07 (168.67), Trst 296.78 — 298.78 (297.78).

Efekt: Celjska 158—0, Ljublj. kred. 128—0, Kreditni zavod 170—175, Vevče 105—110, Ruše 265—285, Stavbna 56—0, Šešir 105—0.

Lesni trg: Tendencna nespremenjena. Zaključeno je bilo 5 vagonov, in sicer 2 vag. frizov in 3 vagoni drv. Povpraševanje je za hrastove frize po dimenzijah kupca, fco vag. nakl. post. za 3 m³ po 800—100, za trame, fco vag. nakl. post. po 230—250 in za hrastova drva, fco vag. nakl. post. po 155—165.

Deželni pridelki: Tendencna mlačna. Zaključena sta bila 2 vagona pšenice.

ZAGREBSKA BORZA.
Devize: Dunaj 802.02, Berlin 13.5675, London 276.16, Milan 297.80, Newyork 56.905, Pariz 222.22, Praga 168.67, Curih 1095.6.

Efekt: Vojna škoda 437.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.13, Berlin 123.75, Newyork 519.25, London 25.19875, Pariz 20.28, Milan 27.18, Praga 15.39, Dunaj 73.18.

Pozor igralci

v prejšnjem ko'u državne razredne loterije!

Še mnogo je nevnovčenih srečk, ki so bile izžrebane. Pošljite nam takoj izžrebane srečke, da Vam izplačamo dobitke. Pravico do izžrebanih dobitkov imate samo še do 10. septembra.

Zadružna hranilnica. r. z. z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 19

Kalvarija

Matičičeva bojna igra se vprizori dne 8. in 9. sept. vsakokrat ob 8. uri zvečer na Kodeljevem na prostem. Predprodaja vstopnic pri tvrdki «Oriente», Dunajska cesta 14.

Dnevne vesti.

— **Kongres narodnega delavstva.** Koko smo že poročali priredil Nar. strok. zveza v proslavo 20letnice obstoja nar. strok. organizacije narodnega delavstva kongres narodnega delavstva, ki se bo vršil to nedeljo ob 9. dopoldne v dvorani na Taboru. Na ta kongres dospejo delegacije iz Češkoslovaške, Nemčije, Srbije in Hrvatske ter vseh krajev Slovenije. Iz Nemčije pridejo westfalski Slovenci, včlanjeni v Zvezi jugoslovenskih delavskih in podpornih društev pod vodstvom svojega predsednika g. Pavla Bolhe. Ti gostje dospejo v Jugoslavijo že v petek 7. t. m. s popoldanskim brzovlakom na Jesenice, kjer jih sprejmejo člani podružnice NSZ na Jesenicah. Ostali gostje dospejo po večini v soboto, medtem ko pride češka delegacija že v četrtek. Kongres na Taboru bo tedaj ena največjih manifestacij narodnega delavstva in je zato dolžnost vsega narodno zavzednega delavstva iz vseh krajev Slovenije, da se takoj pripravi k udeležbi na kongresu. Prijave je poslati na tajništvo Narodno-strokovne zveze v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II. Po končnem veljavno določenem sporodu bo po kongresu sledil obhod po mestu. Sprevod, na čelu katerega bo šla godba je-seniškega Sokola in praporci NSZ, bo šel po Vidovdanski cesti, Komenskega in Tavčarjevi ulici, Miklošičevi cesti, Marijinem trgu, Prešernovi ulici in Aleksandrovi cesti pred Narodni dom, kjer bo skupno slikanje in razhod. Po kongresu bo skupni obred v hotelu «Tivoli». Tudi za skupni obred sprejema naročila tajništvo NSZ.

— **Razpust društva.** Podružnica »Križan-ake šolec pri Sv. Andražu in Slovenskih goricah je razpuščena, ker sploh ni delovala in ker nima pogojev za pravi obstoj.

— **Razpisani sodni službi.** Pri deželnem sodišču v Ljubljani se odda mesto pisarniškega uradnika, pri okrajnem sodišču v Kamniku pa mesto pisarniškega pomočnika ali pisarniške pomočnice. Prošnje je treba vložiti do 10. oktobra.

— **Nalezljive bolezni v mariborski oblasti.** V mariborski oblasti je bilo od 15. do 21. avgusta 34 slučajev tifuznih bolezni, 23 griže, 56 škrlatinke, 28 ošpic, 8 davice, 6 šena, 5 krčevite odreenelosti in 7 vraninega prisada.

— **Živalske kužne bolezni v Ljubljanski in mariborski oblasti.** V ljubljanski oblasti je bilo od 20.—26. avgusta 19 slučajev svinjske kuge, 19 svinjske rdečice, 3 vraninega prisada, 1 garij in 1 čebelnje gnilobe. V mariborski oblasti je bilo 27. avgusta 40 slučajev vraninega prisada, 61 svinjske kuge in 12 svinjske rdečice.

— **Dražba lava.** Dražba lava občine Sv. Stefan, srez Šmarje pri Jelšah se bo vršila 20. t. m. ob 10. v pisarni sreskega poglavarja v Šmarju pri Jelšah.

— **Zanimiva gospodarska publikacija.** Proforski zbor juridične fakultete ljubljanske univerze je založil in izdal razpravo znanega narodnogospodarskega strokovnjaka vseučiliškega profesorja dr. Aleksandra Bilimoviča »Nove metode« proučevanja konjunktur in gospodarske prognoze, na kar opozarjamo zlasti naše gospodarske krige.

— **Hrvatski planinci v Julijskih Alpah.** Hrvatski planinski društvo »Sljeme« priredi v soboto in nedeljo za svoje člane skupni izlet preko Kriške stene na Križ in Skrlatico s povratkom v Aljažev dom. Hrvatski planinci se odpeljejo iz Zagreba v petek zvečer.

— **Kongres NSZ in velesojem.** Uprava velesojem je dovolila udeležencem kongresa NSZ polovično vstopnico na jesensko razstavo. Vstopnice, ki veljajo samo 5 Din in so veljavne le, če ima dotični član kongresa znak NSZ, se dobe v tajništvu NSZ.

— **Motoriklub »Ljubljana« naznanja vsem svojim članom,** da se vrši v četrtek dne 6. tm. strogo obvezen sestanek vseh članov ob 8. uri zvečer v klubovem lokalu Hotel Stru- kelj. Ker se bode na tem sestanku razpravljalo tudi o motornih dirkah ki se vrše dne 8. tm. se člani uljudno vabijo, da se ga gotovo udeležijo. — Odbor.

— **Legitimacije za obisk jesenskega ljubljanskega velesojem** od 1. do 10. septembra opravilujejo na polovično vožnjo v Ljubljano in nazaj samo tedaj, ako jih imetniki da žigosati pri odhodu na domači postaji in pri povratku zopet v Ljubljani. Posetniki naj voznih listov ne oddajajo pri odhodu v Ljubljano kolodvorskega vratarju, ampak naj jih dobro shranijo, ker veljajo potem za brezplačni povratek. Kdor bi se po tem ne razval, mu povzame vse reklamacije nič ne pomagajo.

VIII. kongres Saveza apotekar saradnika v kr. SHS se bo vršil letos od 8.—9. septembra v Ljubljani v beli dvorani Hotela Union. Referati, ki bodo iznešeni na tem kongresu so od velike važnosti, osobito pa tudi stališče, ki ga bodo službovalci farmaceutov na tem kongresu zavzeli napram lekarnarjem lastnikom, s katerimi tvorijo skupno »Zbornico« v Beogradu. Prvi po sekciji B v manjšini, drugi pa pod B v večini! Službovalci zahtevajo udeležitev socijalno važnih vprašanj, za katere se bore od postanka Saveza, dosedaj brezuspešno. 8. septembra zvečer priredi slovenska sekcija, ki ima sedež v Ljubljani došlim gostom zabavni večer v lepo okrašenih beli dvorani, 9. pa se popeljejo udeleženci na Blede.

— **K razstavi konj.** V poročilu o razstavi konj je pomotoma izostalo, da je dobil velesojemstnik g. Lenarčič za Verda pri Vrhniki zlato kolajno za razstavljenega konja. Njegovi lipicanci so vzbujali na razstavi splošno pozornost.

— **Zdravniško mnenje o g. Poljšaku.** Danes se je v Mariboru sestala zdravniška komisija, sestojeca iz zdravnikov, ki so proučevali način in metode Poljšakovega zdravljenja. Kakor smo izvedeli, je nastal v komisiji sami spor, ker je oblastni odbor delegiral v njo še štiri druge zdravnike, ki Poljšakovega zdravljenja niso proučevali. Med prvimi in drugimi je baie radi divergentnih naziranj in stališč nastal spor, ki še ni poravnal. Po Mariboru krozi jo vesti, da je Poljšakovo zdravljenje zahtevalo že tretjo žrtve. Baie gre za neko Ljubljanko, katero je Poljšak zdravil.

— **Vreme.** Nastopilo je krasno jesensko vreme, samo da je jutraj in zvečer že precej hladno. Ljubljanci so že oblekli suknje in dame so odložile poletne obleke. Barometer že dolgo ni stal tako visoko, kakor danes jutraj, ko je kazal 771 mm. Temperatura je pa znašala samo 8 stopinj. Iz tega lahko sklepamo, da ostane vreme stanovitno lepo. Včeraj je bilo jasno samo v Mariboru, drugod pa megleno in več ali manj oblačno. Najvišjo temperaturo so imeli v Splitu in sicer 28 stopinj. V Dubrovniku je bilo 27, v Beogradu 25, v Zagrebu 22, v Ljubljani 21,3, v Skoplju 18, v Mariboru 16 stopinj.

— **Živčno in duševno utrujenim povzroča naravna grenčica »Franz-Josef«** dobro prebavo, lahko glavo in mirno spanje. Po preizkušnjah znamenitih specialstov za živčevje je uporaba grenčice »Franz-Josef« neprecenljive vrednosti. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

— **Fotoaparate** kupite najboljšie pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 53-T

Iz Ljubljane

— **Razpored za proslavo rojstnega dne kraljeviča Petra,** Ljubljanska posadka bo rojstni dan prestolonaslednika proslavila na naslednji način: Artiljerija bo na ljubljanskem Gradu oddala drevi 11, in jutri jutraj 21 strelcev. Jutri ob 9. bo služba božja v pravoslavni kapeli, ob 10. pa v stolni cerkvi. Pred vhomom v kapelo oz. stolnico bo postavljena častna četa z vojaško godbo, čete ljubljanske posadke pa se bodo medtem razporedile po Bleiweisovi, Rimski cesti in Vegovi ulici. Desno krilo čet bo pred poslopjem policijske direkcije. Po službi božji v stolnici bo komandant divizije pregledal čete, ki bodo nato defilirale po Bleiweisovi cesti v smeri od policijske direkcije proti kolodvoru. Komandant divizije, predstavniki civilnih oblasti in častniki bodo zavzeli mesto pred Narodnim domom. Po paradi bo komandant divizije sprejemal čestitke v dvorani Ofc. doma (vojašnica Vojvode Mišića). Zvečer ob 8. se bo vršila baklada z vojaško godbo iz vojašnice Kralja Petra po naslednjih ulicah: Poljanska Vodnikov trg, Stritarjeva, Marijin trg, Wolfova, Kongresni trg, Selenburgova, Prešernova, Sv. Petra cesta, Trg Tabor in nazaj v vojašnico. V primeru slabega vremena bo samo služba božja v pravoslavni kapeli odnošno v stolnici.

— **Lj Rezervni oficirji** se po naredbi komandanta mesta in v smislu točke 474. službenih pravil (2. del) vabijo, da se na rojstni dan Nj. kr. Visočanstva prestolonaslednika Petra dne 6. septembra ob desetih udeležijo slovesne ponifikalne maše v stolni cerkvi. Člani naj se zberejo ob pol desetih v pisarni pododpora, odkoder bo skupen odhod v cerkev. Po maši se zberejo vsi rezervni oficirji pred Narodnim domom, kjer bodo prisostvovali paradi. Isti dan bo v pisarni pododpora odprta knjiga za čestitke, v katero naj se podpisuje vsakdo, kdor ne bo zadržan. Po službi božji v stolnici bo sprejemal komandant dravske divizije čestitke v oficirskem domu v vojašnici vojvode Mišića. — Uprava pododpora Ljubljana.

— **Lj Našem narodnemu ženstvu.** Da bo moralni in gnotni uspeh velike manifestacije prireditve Jugoslovenske Matice čim večji, se je sestavil poseben damski odbor, ki bo pritegnil k sodelovanju tudi naše narodno ženstvo. Jutri ob petih dopoldne se bo vršil v damski sobi kavarne »Emona« sestanek tega odbora, na kar opozarjamo vse dame, ki žele sodelovati pri tej važni narodni prireditvi.

— **Lj Nabiranje posebnih prispevkov** za veliko prireditev »Jugoslovenske Matice«, ki se bo vršila v soboto, na praznik Malega Smarna, v »Zvezdici« in na sosednjem Kongresnem trgu, že prav lepo napreduje. Znanam nam je, da se je že mnogo posameznikov pa tudi več denarnih in drugih takih zavodov v rešnici zelo radodarno odzvalo prošnji marljivih nabiralk, in upamo, da bo odziv tudi povsod drugod, kamor pridejo, prav tako lep, če ne še lepši. Prvi pseebej se sedaj že obračamo na naše vrle narodne proizvajalce raznih jestvin, ki prihajajo pri taki prireditvi v prvi vrsti v poštev, prekaljevalce, pekarnice, slaščičarne, da bi s kar najboljšimi darovi v blagu omogočili čim boljši gnotni uspeh prireditve. Seveda se bodo take vrste darovi pobirali šele zadnje dni pred prireditvijo, da se blago ne pokvari. Zelo ugodno je tudi, da imamo te dni na našem jesenskem velesojmu kar najimennitnejšo razstavo naše sirarske industrije. Ali ne bi se tudi naši proizvajalci sira spomnili »naših zatiranih bratov dnevcev in po možnosti v svojem izbornem blagu v naše vsesкупne narodno-obrambne namene? In potem naše vedno tako požrtvovalno trgovstvo! Zlasti trgovci z vinom in drugimi pijanci! Pa pivovarne, tovarne sodavice, zaloge raznih naših sve-

tovnostnih slatin itd. itd. Vsi morejo pri-spevati, vsi morejo pomagati, da bodo sred-stva, ki jih potrebujemo v naše narodno obrambne namene tem zadovoljiveje po-rastla. In ne samo, da bodo tako storili svo-je narodno dolžnost, temveč bodo ti darovi tudi v ne majhno reklamo za njihova pod-jetja, ko bodo tisoče in tisoče našega nara-da čuli njihova imena med tistimi, ki so pokazali, da imajo svoje srce na pravem mestu tedaj, ko gre za našo veliko naračino, za našo narodnoobrambno stvar.

— **Lj Zdravstveno stanje Ljubljane** v av-gustu. Zdravstveni izkaz Ljubljane v avgu-stu navaja sledečo statistiko o življenju in umiranju v Ljubljani: V avgustu so umrle 103 osebe in sicer 51 moških in 52 žensk, torej približno isto razmerje. Od teh je bilo 49 tujcev. Smrtni vzroki so bili: Škrlatinika 1, druge nalezljive bolezni 3, jetika na sopl-kih 15, druge oblike jetike 2, rak 9, bolezen na srcu 11, pljučnica 7, druge bolezni na soplkih 3, bolezen na želodcu 1, driska in vnetje črevesa 6, vnetje slepiča 1, kila 3, krčenje jeter 1, vnetje ledvic 3, porodniška mrlzica 1, prirojena slabost 7, starost 8, smrt vsled nezgode 5 in druge bolezni 16 slučajev. Med tem časom se je rodilo 148 otrok in sicer 74 dečkov (2 mrtvorojena) in 74 deklic, torej tudi isto razmerje. V 1. mesecu starosti je umrlo 8 otrok, v starosti do 1. leta 21, v starosti do četrtega leta 1, od 5 do 14 let 2, od 15 do 19 let 1, od 20 do 39 let 26, od 40 do 59 let 20, od 60 do 69 let 11 in od 70 let dalje 19 oseb. Naznanjene nalezljive bolezni: skup. tifoz. bolezni 2, škrlatinika 4, ošpice 4, davica 6.

— **Lj Promenadni koncert** muzike dravske divizije pod osebnim vodstvom višjega kapelnika g. dr. Čerina se vrši na sejmišču Ljubljanskega velesojemja v četrtek od pol 16. do pol 17. ure in v soboto od pol 16. do pol 17. ure. Ker bodo na programu samo izbrane točke, opozarjamo ljubitelje godbe na te promenadne koncerte.

— **Lj Pri javni borzi dela** v Ljubljani je v času od 27. avgusta do 1. septembra 1928 iskalo delo 548 moških in 183 žensk, skupaj 731 brezposelnih. Prostim mest je bilo 106 moških in 12 žensk, skupaj 118. Posredovanj se je izvršilo 78 moških in 10 žensk, skupaj 88. Odpotovalo je 64 moških in 2 ženski, skupaj 66; odpadlo pa je 1moški in 1 ženska, skupaj 2 brezposelna.

— **Delo išče:** moški: 2 manipulanta za lesno stroko, 2 ekonoma, 1 rudarski paz-nik, 2 rudarja, 1 vrtnar, 1 pekar, 2 stek-larja, 1 kamnosek, 3 zlatarji, 4 kovači, 16 stavb. ključavničarjev, 8 kleparjev, 9 železobitvarjev, 14 železostrogarjev, 17 stroj. ključavničarjev, 3 elektromonterji 1 puškar, 12 mizarjev, 4 kotlariji, 5 sodarjev, 5 ža-garjev, 1 graver, vrkkanizer, 9 usnarjev, 4 sedlarji, jermenarji, 1 tkalec, 2 tapetni-ka, 14 krojačev, 26 čevljarjev, 3 slammikarji, 3 knjigovezi, 5 mlinarjev, 3 mesarji, 16 pekovi, 1 kuhar, 3 natakarji, 4 zidarji, 3 dimnikarji, 4 tesarji, 14 strojnikov, kurja-čev, šoferjev, 20 pis. slug, 24 trgov. po-močnikov, 5 knjigovodij, 4 trg. potniki, 28 zaseb. uradnikov, 1 godbenik, 1 bolniški strežnik, 1 geometer, 1 novinar, 1 kino-operateur, 32 hlapcev, 9 pomožnih delav-cjev, 69 dinarjev, 5 vajencev. — Ženske: 18 pisar. moči, 2 kontoristini, 8 prodajalk, 3 natakarice, 8 pletilk, 7 šivilji, 1 šivilja za perilo, 14 šivilj za slammike, 2 štepari-ci, 1 črkoslikarica, 3 tkalke, 10 tovar. de-lavk, 34 dinaric, 44 kuharic, služkinj, po-strežnic, 6 vajenk. — Delo je na razpola-go: moškimi: 4 kotlarjem, 5 kovinostroga-rem, 10 pleskarjem, črkoslikarjem, 4 mi-zarjem, 1 sedlarju za izdelovanje torbic, 2 piljarjema, 1 stroj. ključavničarju, 4 elektro-monterjem, 3 kleparjem, 1 tapetniku, 25 čevljarjem za šivano delo, 3 mlinarjem, 1 kamnoseku, 1 slaščičarju, 2 hlapcema, 6 zidarjem, 5 tesarjem, 1 mlademu kuharju, 4 navadnim delavcem, 1 mlinskemu sla-diščniku, 9 vajencem; ženskam: 1 vzgo-jiteljica za francoski in angleški jezik, 2 šteparicama, 2 špulericama, 1 orožniški ku-harici, 1 hotelski sobarici.

— **Lj Popisovalni urad** mestnega magi-strata bo zaradi snajenja uradnih prostorov v petek, dne 7. septembra, za stranke za-prt. Izvzeti so le najnujnejši slušaji.

— **Lj Slike raznih skupin** narodnih noš iz revije narodnih noš 2. t. m. so izgotvljene in se morejo naročiti v uradu Ljubljanskega velesojemja po 20 Din komad. Slike so velike 15X10 cm in se pošiljajo po pov-zetju.

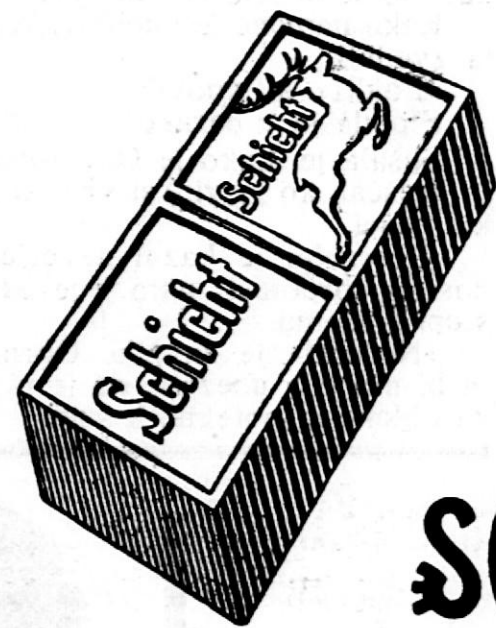
— **Lj Pomožniški zbor gremija** trgovcev v Ljubljani bo imel svoj redni letni občni v sredo dne 19. septembra ob 19. uri v mali dvorani trgovske zbornice v Beethovnovi ulici. Dnevni red: 1.) Poročilo načelnika, tajnika in blagajnika. 2.) Sprememba pravil. 3.) Razprava o pobiranju članarine in vporabi ista. 4.) Volitve novega odbora in 5.) Slučajnosti. Odbor opozarja članstvo, da po § 4. pravil je občni zbor sklepčen eno uro pozneje ob vsaki udeležbi in prosil čla-ne, da se ga polnoštevilno udeležijo.

— **Lj Geometrijski odsek** na Tehniški sred-nji šoli v Ljubljani. Otvoritev tega odseka je v tekočem šolskem letu. Sprejemajo se učenci ki so dovršili šest razredov gimna-zije ali realke ali dva letnika. Tehniške srednje šole. Za revne dijake so ustanovljene državne štipendije. Podrobnj spre-jemni pogoji bodo še objavljeni. Šola se bo pričela predvidoma 1. oktobra in bo trajala dve leti. Reflektanti za sprejem naj se ja-vijo takoj pri ravnatelju Tehniške srednje šole v Ljubljani.

— **Lj Še o komunistični akciji.** Včeraj smo poročali, da je policija aretirala več komunističnih prvakov in jih zaprla. Poli-cija dosedaj še ni hotela dati nobenih po-jasnih, zakaj je izvršila preiskavo na domu pri raznih komunistih, niti zakaj jih je za-prla. Baie gre za obsežno komunistično tajno akcijo, ki je razširjena po vsej državi, niti teh zvez pa segajo tudi v ino-zenstvo. Nekaj komunistov je policija iz-pustila, osem pa jih je ostalo do nadaljega v policijskih zaporih. Med aretiranimi so Gostinčič, Jerič, Kopac, Wankmüller, bra-njevka Kuštrina iz Šiške in še nekaj dru-gih, čijih imen pa policija noče izdati. Ba-

Lepa Dubrovčanka

ceni lepo perilo in skrbi, da bo dolgo trajno in se vedno blešča-lo od snage. Ona radi tega rabi le

SCHICHTOVO MILO

je jih policija prihodnje dni izročil sodišču, ki jih bo obtožilo po zakonu o zaščiti države.

— **Lj Ljubljancem in okolčanom** sporočamo, da jih čaka vsak dan po končani predstavi bojne igre Kalvarije na Zaloški cesti pri tovarni Hribar posebna garnitura električne cestne železnice, in to oba dneva 8. in 9. septembra. Zato je povratek v me-sto, kakor tudi onim, ki se povrnejo z vla-ki, znatno olajšan.

— **Lj Pojasnilo.** V notici o brezobzirnih ponočnjakih smo zadnjič omenili Tavčarjevo ulico. Da ne bo nesporazuma, moramo ugotoviti, da je ta ulica nekaka romarska pot ponočnjakov, ki so menda prepričani, da se morajo vračati iz vseh ljubljanskih gostiln domov baš po Tavčarjevi ulici, kjer so hrupne nočne debate na dnevnem redu.

— **Lj Tatvine.** Uradniku Jošku Vavpotiču je včeraj za jutraj neznan tat iz veže mestne-ga knjigovodstva na magistratu odpeljal ko-lo, vredno 900 Din. Policijska direkcija je sicer telefonično o tatvini takoj obvestila vse stražnice, vendar tatu ni bilo mogoče prijeti.

— **Lj Kolesarski karamboli.** Na Miklošiče-vi cesti sta včeraj popoldne trčila skupaj sluga Alojzij Cigler in vajenec Ivan Majcen. Pri karambolu se je Majcenu strlo sprednje kolo. Nesreče je bil baie kriv Cigler, ki je vozil po levi strani in se z vso silo zaletel v Majcena. — Drugi karmbol se je pripetil v Ciglerjevi ulici v Vodmatu, kjer je mesar Josip Jager podrl na tla slugo Ivana Ma-grla in mu raztrgal obleko.

— **Lj Drobili policijske kronike.** Včeraj je policija aretirala Matevža B., ki ga je dr-žavno pravdnštvo zasledovalo zaradi kriv-e pri-sege. V zapor je moral tudi Jože K., ki je beračil, Mate K. pa zaradi krošnjare-nja po mestu. Več trgovcev in obrtnikov je bilo ovadenih zaradi kršitve pravilnika gle-de zapiranja trgovin, več gostilničarjev pa zaradi samovoljnega podaljšanja policijske ure.

— **Lj Uboga žena s štirimi otroci,** brez stanovanja, prosi za kako podporo. Darila sprejema uprava našega lista.

— **Lj »Dan bonbončkov«** v Šiški je prine-sel družbi Din 1.249.06. Veem darovalcem in prirediteljem iskrena hvala! 658-n

Iz Celja

— **c Statistika umrlih.** V mesecu avgustu je umrlo v Celju skupaj 37 oseb in sicer 7 v mestu, 30 v javni bolnici.

— **c Betonski mostič** šie Sušnico pri jav-ni bolnici so pričeli graditi.

— **c Srebrne poroke** je slavil danes v Ce-lju dentist g. Emanuel Hoppe. Čestitamo.

Žena-vrag

V poljskem mestecu Rybniku so si bili zakonci Brachman in Pochziel so-sedi. Bili so prijatelji in končno se je razvilo med Brachmanovo in Pochzie-lom ljubavno razmerje. Brachmanova je bila močna in robustna ženska, na-sprotno pa je bila Pochzielova žena je-tična in oba sta samo še čakala na nje-no smrt. Na poti jima je bil tudi Brach-man. Toda žena - vrag ni odnehala, marveč je zasnovala bestialen načrt, da se iznebi ljubčkovce žene in svojega mo-ža. Za svoj podli načrt je pridobila tudi Pochziela. Sklenila sta Brachmana do-ma pošteno opijaniti in umoriti.

Toda Pochziel ni imel toliko poguma in tako se načrt ni posrečil. Žena pa ni obupala. Moža se je hotela za vsako ceno iznebiti. Skuhala mu je gobovo ju-ho iz strupenih gob. Mož je sicer bruh-al, toda zdravniki so ga rešili. Med tem je umrla Pochzielova žena in Brachmanova je bila njena smrti zelo vesela. Z možem ni več računala, kajti iznebiti se ga je hotela pri prvi priliki.

In res. Nekega dne je Pochziel zopet priredil domačo zabavo, na katero je povabil tudi Brachmana. Ta je bil velik prijatelj vinske kapljice in napil se je do nezavesti. Pijanega moža je žena s pomočjo svojega ljubimca vrgla v vod-njak, kjer je utonil.

Oblasti so menile, da gre zgolj za nesrečen slučaj in tako sta Brachmano-va in Pochziel mislila, da so vse ovire odstranjene. Čez pol leta sta se res po-ročila. Toda morlica v zakonu nista imela sreče in skupno življenje se je kmalu izpremenilo v pravi pekcl. Takoj po poroki sta se sprla. Prišlo je celo tako daleč, da je bestialna žena zasno-vala načrt, da se iznebi tudi svojega drugega moža. Mož je živel v smrtnem strahu pred svojo ženo in ponoči se je sam zaklepal v svojo sobo.

Nekoga dne sta se pa zakonca po-novno sprla. Beseda je dala besedo in v jezi sta drug drugemu očitala zločin. Preprič so čuli tudi sosede. Drugi dan sta bila zakonca Pochziel aretirana. In dočim je mož, vesel, da se je iznebil robustne žene, takoj priznal svoj zločin, je žena sprva trdovratno tajila, kas-neje je pa tudi ona priznala, da je bila soudeležena pri umoru. Policija je aretirala tudi njeno hčerko, ker sumi, da je bila tudi ona v komplotu.

Edgar Wallace:

TRIJE PRAVIČNIKI

ROMAN.

Mirabela je zamižala in je samo slišala udarec, ki je zadel Johano od njegove roke.

Ko je Mirabela spet odprla oči, je Johana ležala na postelji. Gurthar pa je bil baš pri tem, da jo s svojim usjem pasom priveže na posteljo.

In potem je Mirabela zagledala nekaj, kar ji je mahoma razklenilo jezik. Gurthar je začel njen krik in se je s spačenim obrazom obrnil k njej. Pogledal je v smer, kamor je strmela Mirabela.

In je videl...

Nekaj se je vilo iz razbitega zelenega zaboja. Črna, lopatasto oblikovana glava z leskečimi se mrzlimi očmi, ki so se zdele, da lokavo premerjajo prizor. In potem se je palec za palcem splazila na tla neka debela svetla stvar, podobna gumijevi vrvi, se vila okrog sebe in dvignila plosko glavo.

O, bog! Glej!

Ob tem pogledu se je obrnil, obraz mu je bil še vedno spačen, in je zagotovo nekaj brezzveznega.

Kača je nekaj časa ležala v miru in je svoj strupeni pogled upirala zdaj v prestrašeno deklico, zdaj na moža.

Gurtharovo presenečenje je bilo dramatično. Bilo je, kakor da bi se bilo pred njim pojavilo bitje z drugega sveta.

In potem je po bliskovito segel v hlačni žep. Zablistalo se je in počilo, da je zabobnelo v ušesih; Mirabela je malone oglušila.

Orožje je padlo Gurtharu iz rok in je zarožljalo na tla. Videla je, kako se mu je roka krčevito iztegnila in v rokavu je tedaj zagledala temno vrv, ki se mu je ovijala okrog zapestja.

Kača je švignila po rokavu navzgor. Blago ob bicepsu se je sunkoma dvigalo in padalo.

Gurthar je stal negibno, roko je še vedno imel iztegnjeno, obraz je imel še vedno spačen in oči so se s čudnim izrazom upirale v zvitek okoli zapestja.

In potem se je njegova druga roka nenadoma zganila, pograbila rep in divje otepala ž njim. Kača se je besno sigaje obrnila in ga je hotela vnovič oklati. Toda on je dvignil roko in je zalučal njeno glavo proti peči. S krčevitim trepetom se je golazen zvil v pepel.

»Moj bog!« je šepnil Gurthar. S prostoro roko si je previdno otipal laket.

»Mrtva je, milostiva gospodična. Toda morda je še kaka tu.«

Omahnil je proti zelenemu zaboju in je brez oklevanja vtaknil vanj roko.

Se ena, večja kača je bila notri; razjarjena, da so jo motili v spanju.

Dvakrat ga je vsekala v zapestju, toda Gurthar se je smehljaj, grgrajoč smeh, kakor da bi mu bilo prijetno. Zakaj vedel je, da mu ni več rešitve.

In v tistem trenutku, v sekundi pogina, ko so bila vrata sodbne že odprta na stečaj, je prišlo nani, da bi stopil pred stvarnika vsaj z enim ednim svetlim madežem na umazanem plašču svojega življenja.

»Pojdi, mala!« je vzkliknil, rečeč se v trioglati kačji obraz, »nič več ni strupa v tebi. Končano je!«

Stisnil je otepajočo se glavo pod peto. Mirabela je zaprla oči in si zatislila oči. Ko je izpregledala, je stal Gurthar pri vratih, se krčevito opiral na podboj in se je zamašil s krogom obdrzati na nogah.

Zopet se je spačil — morilec, ki je bil pravkar opravil svoje poslednje delo.

»Oprostite, milostiva gospodična!« je dejal ječaje in se zgrudil na kolena. Z glavo se je naslonil na vrata, njegovo

telo pa je počasi zibaje se klekalo, dokler ni končno padel z obrazom na zemljo.

Od zgoraj se je začel hreščeti Oberzohnov glas. Poklical je Gurthra in tisti mah se je pojavil na vratih; v roki je imel revolver.

»Tako!« je rekel upiraje oči na umirajočega.

Potem je zagledal kačo. Čelo se mu nabralo.

Mimo Mirabele se je ozrl na deklico na postelji; stopil je k njej, jo preiskal, toda njenih vezi se ni dotaknil.

Razvezala jo je Mirabela. Omočila je Johani njen razmesarjeni obraz in ji odpela obleko.

Tedaj začutila roko na ramah.

»Pojdi!« je zapovedal Oberzohn.

»Ostala bom pri Johani, dokler...«

»Če ne greste takoj z menoj, vas predam svojim malima prijateljicama.«

Oberzohn je pokazal na kačo, ki sta se krčevito vili na tleh.

Morala je stopiti čez Gurthra. Toda to se ji je zdelo laglje kakor pri mimi obeh trepetajočih kač; prišla je Oberzohna za roko in je omahovaje odšla po temnih stopnicah v čisti nočni zrak.

Ko je vstopil, je bila opazila, da je bil napravljen za potovanje. Na glavi je imel težko sukneno čepico, ki mu je zakrivala njegovo odpravno čelo; zdel se ji je manj oduren. Čeprav je bila noč topla, je bil vendar ogrnjen v površnik.

Šla sta med zidom in tvornico, ko je nenadoma obstal in ji položil roko na usta. Začel je bil glasove, tihe glasove onstran zidu, in vmes škrlabljanje nekega orodja. Potisnil jo je pred se; kmalu sta imela tovarno pred seboj.

Mislila je, da jo bo vedel nazaj v stanovanjsko hišo, toda namestu tega jo je vodil naravnost naprej vzdolž zida.

In zdajci je pred seboj zagledala sence nekeke barake na vodi.

»Počakajte! Nič govoriti!« ji je ukazal in je jel vrtneti zarjavelo kolo. Stokaje so se odprle zatvornice.

Kake namene je imel? Takoj je imele zvedeti.

»Pojdi!« je vnovič ukazal.

Stopila je v barako.

Slišala je, kako je Oberzohn sopihal in hreščal, ko je vlekel vrv, ki jo je neke našel.

Oberzohn je kazal neverjetno ročnost in spretnost; nato ji je ukazal, naj stopi k njemu.

»Nočem!« je zavpila. Obrnila se je in bi mu bila ubežala, da je ni zagrabil za obleko in potegnil k sebi.

»Utopil te bom, ženska!« je zarenčal in ona je bila uverjena, da bo grožnjo izpolnil, če se stori po njegovi zapovedi.

Trepetaje je stopila čez rob in njena noga je zadela ob nekaj trdega, a vendar podajajočega se. Oberzohn se je napejal z vso silo; in tedajci se je pred njenimi očmi pojavil obris motornega čolna. Bil je najmočnejši in najhitrejši motorni čoln, kar se jih je moglo dobiti za Oberzohnov denar in kar jih je mogel zgraditi genijalen brodar.

Baraka ni bila nič drugega kakor hišica za čolne, v kateri je bil za Oberzohna noč in dan pripravljen motorni čoln — najprimernejše sredstvo za beg.

Ljudi, ki so se bili nahajali na bregu kanala, ni bilo več. Vijaki motorja so se jeli počasi vrtneti, čoln je lagotno zdrnil po temnih vodah nizdol, nato je zaplul pod most, čez katerega so drevili vozovi cestne železnice, in se je obrnil proti Deptfordu in Temzi.

Doktor Oberzohn je odložil površnik in ga je previdno položil v odprto kabino; previdno, ker je bil sleherni žep natrpan z denarjem.

Mirabela Leicestrovna, ki je ždel v temi, je bila izgubila vsakršni smisel za pojem »čas«.

Nekje jima je z obrežja kanala kriknil zapovedujoč glas. Bil je nočni stražnik; Mirabela ga je videla šele, ko je čoln že švignil mimo njega; njegovi kovinski gumbi so se lesketali v svitu plinske svetiljke. Toda kmalu je ostal daleč za njima.

Deptford je bil v bližini, ko je čoln naletel na zapreko, čez katero bi ne pomagala ne denar, ne iznajdljivost. Razcapan potepuh je z brega radovedno motril čoln.

»Toda ne pridite čez, mister!« je zavpil. »Šele ob plimi se odpro zatvornice.«

»In kdaj nastopi plima?« je vprašal Oberzohn in glas mu je jedva zaznavno drhtel.

»Ob šestih zjutraj!« je odgovoril glas z brega.

Dolgo je Oberzohn, ki ga je ta vest obsojala na brezdelje, negibno sedel na svojem sedežu in strmel v noč; potem je okrenil čoln, ki se je jel obračati v krog.

»Nikakega zatočišča v bližini, lepa Mis!« je rekel Oberzohn. »Nu, saj se bo kmalu videlo, kako in kaj. Nekaj bi vam rekel. V sebi čutim veselje do življenja kakor še nikoli. Vi tudi?«

Ona ni odgovorila.

»Če boste kričali, če postanejo ljudje pozorni na naju, vas ubijem. To je vse.«

Strojepisni pouk

se vrši vsak dan od 6.—9. ure zvečer. Učna ura 4 Din. Vpisovanje vsak dan od 6.—8. zvečer. Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 7, I. n. 1499

Pohištvo

slike-originate, radio itd. radi selive prodam. Naslov: Gledališka baraka, Kragjova ul. 1578

Šivilja

izučena, išče službo v trgovini ali damskem salonu. Nastopi lahko takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Začetnica«/1575.

Dijaka

sprejem v vso oskrbo. Klavir na razpolago. Ponudbe na upravo lista pod »Dijak«/1573.

G. Flux

Gospoška 4, I. nadst., strokovna posredovalnica boljših služb, čez 35 let obstoječa, priporoča in išče vsake vrste oseboja za tu in izven Ljubljane, kakor: vzgojiteljice, kuharice, sobarice z nemščino, natakarice, pridne delavne začetrice, kuharje, natakarje itd. Priložite znamke za odgovor. 1553

najhitreje in najbolje ako se poslužite **MALIH OGASOV** v SLOVENSKEM NARODU ki so najcenejše in najbolj uspešnejše sredstvo za nakup, prodajo, službo, stanovanja, itd., itd.

Življenje in ekspedicije Roalda Amundsena

Mladost in priprave. — Severozapadna morska pot. — Ekspedicija na južni tečaj.

Po Amundsenovih žilah se je pretakala mornariška kri. Njegov oče je bil mornar v Borge, toda sinu Roaldu, ki je bil rojen 16. julija 1872, je namenil zdravniški poklic. Toda deček je že v zgodnji mladosti navdušeno čital polarne potopise. Sanjal je samo o odkritju neznanih pokrajin v najnevarnejših krajih severa in že od mladih let se je s sportom in telovadbo pripravljati na ta poklic. Odločilni korak je pa mogel storiti šele po štirih semestrih na univerzi, ko mu je umrla mati in ko je postal mornar na ribiški ladji, ki je lovila v polarnih krajih ribe. Oče mu je bil umrl že nekaj let poprej.

Leta 1897. je dobil na ladji »Belgica« službo krmarja. Ta ladja je odplula pod vodstvom kapitana Adriena de Gerlacha v južne polarne kraje. Tu se je mladi Amundsen seznanil z življenjem in strahotami polarnih krajev. Ladja je kmalu zašla med ledene gore in je morala med njimi prezimovati. Ekspedicija na to ni bila pripravljena, med posadko je začela divjati nevarna epidemija in kapitan sam je bil že na smrt bolan. 26-letni Amundsen je moral prevzeti poveljstvo, rešiti ekspedicijo in spraviti ladjo iz objema ogromnih ledenih gor. To je bila prva velika šola borbe s polarnimi elementi. To borbo je nadaljeval leta 1901—1902, ko se je napotil z lastno ribiško ladjo v severne polarne kraje, kjer je zbral mnogo važnega znanstvenega gradiva, ki ga je izročil pozneje Nansenu. V presledkih med posameznimi ekspedicijami je študiral pomorne vede, zlasti zemski magnetizem. Ta čas je dozoril v njem načrt odkritja severozapadne morske poti od Grönlandije do Behringovega morja. Zaman je prosil, da bi mu dala vlada podporo. Bil je že zadolžen, ker si je moral denar za prve ekspedicije izposoditi. Ker ni vedel, kako bi se odkril žal upnikov, se je odločil za obupen korak. 16. junija 1903, ko so mu sporočili, da bo njegova ladja »Gjøa« drugi dan v pristanišču zaplenjena in prodana na javni dražbi, je pregovoril svojih šest pomočnikov na ladji in je ponoči skrivaj odplul iz pristanišča.

Samo Amundsen se je mogel odločiti s tako neznanstveno posadko in slabo opremljeno ladjo za ekspedicijo, na kateri so se mnogi raziskovalci pred njim ponesrečili. Ladja je imela samo eno jadro in samo en motor na bencin. »Gjøa« je plula počasi proti severozapadu in je srečno pasirala najsevernejši kraj, kjer je 30 let prej pristala ladja »Gandara« polarnega raziskovalca sira Allana Younga. Tu je bila Amundsenova ladja že v krajih, ki na zemljevidu sploh niso bili označeni. S svinčnim vodomero spredaj je Amundsen prodiral korak za korakom med ledenimi gorami in meril morsko dno. Kljub opreznosti je pa večkrat zavozil na skale, toda morski tok je vedno pognal ladjo naprej. V septembru je bilo že treba misliti na prezimovanje. Na obali Zemlje kralja Viljema je našel mladi vodja ekspedicije severno pristanišče, kjer se je »Gjøa« zasedrila. Zaboje z instrumenti in živili so prenesli na obalo. Zaboji so bili narejeni tako, da so se dale sestaviti iz desk kolibe. Koliba, v kateri so bili aparati za opazovanje magnetizma, ni smela imeti nobenega žebila. Tu so našli Amundsenovo ekspedicijo Eskimi, s katerimi se je mladi raziskovalec kmalu tako sprijaznil, da so se utaborili blizu njegovega taborišča.

Šele v avgustu 1905 je »Gjøa« zapustila zaliv. Ozemlje proti jugu je bilo že preiskano, morje pa še ne. Tri tedne je »Gjøa« iskala pot skozi neznatne morske ožine in šele 26. avgusta se je začel radostni krik opazovalca: »Jadro, jadro!« Na zapadu so zagledali veliko

ribiško ladjo, ki je priplula iz San Francisca. Cilj je bil dosežen, »Gjøa« je našla morskot pot nad Severno Ameriko in priplula srečno v morje nad Aljasko. Pot pa še ni bila končana. Ekspedicija je čakalo še neprijetno presenečenje. Začetkom septembra je morje zamrznilo in »Gjøa« je morala drugič prezimovati. Šele v juliju 1906 se je led stal in v oktobru je »Gjøa« srečno pristala v San Franciscu. Amundsenova so sprejeli Američani tako navdušeno, da je podaril iz hvaležnosti svojo ladjo mestu, ki jo še zdaj hrani v Golden Gate Parku kot zgodovinsko znamenitost.

S predavanji po Ameriki je Amundsen zaslužil toliko, da je poravnal vse dolgove in da je lahko mislil celo na novo ekspedicijo. Mikala ga je ekspedicija na severni tečaj. Od Nansena, ki je njegov načrt odobral, je kupil slavno ladjo »Fram«. Ladja je bila že precej stara, vendar pa dobro zgrajena in trpežna. Amundsen je hotel vzeti seboj tudi letalo. Toda sredi priprave ga je presenetila vest, da je admiral Peary v aprilu 1909 dosegel severni tečaj. Poparjeni in razočarani Amundsen je čutil, da se mora za nekaj odločiti, kajti sicer bi bilo konec njegove slave. In res je izjavil, da odpluje proti severnemu tečaju. V avgustu 1920 je odplul, toda spota je moštvo sporočil, da je namenjen na južni tečaj. Mirno lahko rečemo, da se je ta ekspedicija posrečila samo zato, ker jo je vodil izkušen in pogumen mož. Istočasno se je napotil na južni tečaj kapitan Scott, čigar ekspedicija je pa našla tragično smrt, ker jo je vodil manj izkušen raziskovalec polarnih krajev. Obe ekspediciji sta pripluli do ledene barijere Antarktike tik pred prezimovanjem. Scott se je takoj napotil dalje in se utaboril 600 km od obale, Amundsen je pa ostal med ledenimi gorami blizu obale in si poiskal kraj na ledu, o katerem je iz polarnih potopisov vedel, da se že 70 let ni premaknil. Amundsen se ni motil, misleč, da sloni led na skalah. Nemoteno je prezimoval, dočim je bila Scottova ekspedicija izpostavljena strahovitim snežnim metejem. Amundsen je imel seboj tudi polarne pse, s katerimi je rekonoscirala polarno ozemlje in si tako pripravil več varnih zavetišč, v katerih je shranil zmrazjeno meso. Amundsen je sklenil ubiti na povratku vsak dan enega psa, kar je pomenilo, da je lahko vzel seboj za vsekga psa 22 kg živila manj. To pa igra na polarnih ekspedicijah zelo važno vlogo. S štirimi spremljevalci je dosegel Amundsen v decembru 1911 južni tečaj, kjer je ostal tri dni in preiskal vse ozemlje na 50 km okrog tečaja. Potem se je srečno vrnil v glavno taborišče. V januarju je dosegel južni tečaj tudi Scott, toda na povratku je našel s štirimi spremljevalci v večnem ledu in snegu strašno smrt.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

INVENTURNA PRODAJA

ki se vrši do 15. septembra pri tvrdki A. Sinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 18—19 Vam nu ti blago po nedosegljivo nizkih cenah ———. Zatorej : ne odlašajte z obiskom :

Restavracija „Volga“

na LJUBLJANSKEM VELESEJMU

KONCERT slavne ruske pevke I. Lomanosove,

KONCERT velikega zbora ruskih balalajk s petjem.

RADIO. — Toči najboljša domača in inozemska vina ter ruske specialitete. — Najprijetnejši lokal na velesejmu.

ELEGANTNO. — PRIJETNO. — VESELO.

Sofidna postrežba.

Za obisk se priporoča

F. LEONOV.

Danes senzacija v kineškem baru!

Danes in prihodnje dni nastopa v kineškem baru Adriena, dama z dolgo brado, poleg tega El Rauna, fakir, ki se igra in požira ogenj. — Turška plesalka Fatma in druge zanimivosti!

Po zatvoritvi nastopijo vsi v ODEON — baru!

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg št. 15

Ustanovljeno 1839
Na malo Na veliko
Telefon 2282

dežniki